

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 756

van **KATHLEEN KREKELS**

datum: 2 juni 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Capaciteitsimpuls buitengewoon onderwijs - Scholenbouwprojecten

In het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 is er aandacht voor de juiste begeleiding op de juiste plaats in de juiste school voor heel onze schoolgaande jeugd. Voor de begeleiding van kinderen met zorgnoden betekent dat gewoon onderwijs indien mogelijk, buitengewoon onderwijs indien nodig. Het buitengewoon onderwijs blijft voor veel kinderen met speciale noden het meest geschikt om ze de best mogelijke omkadering te bieden.

In 2020 kon er voor het schooljaar 2020-2021 in een aantal regio's voor het eerst online aangemeld worden in het buitengewoon onderwijs. Vorig schooljaar kwam daardoor op het einde van het schooljaar een capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs aan het licht. Dezelfde trend zet zich ook dit jaar voort.

De minister maakte vorig jaar extra middelen vrij specifiek voor het buitengewoon onderwijs ten belope van 7 miljoen euro. Dankzij deze impuls worden er via zeven bouwprojecten 259 extra plaatsen gecreëerd in het buitengewoon onderwijs. De plaatsen gaan voornamelijk naar kinderen met autismespectrumstoornissen, waar de grootste nood zit.

1. Wanneer zullen de beschikbare plaatsen operationeel zijn?
 - a) Voor hoeveel van de zeven bouwprojecten werd intussen een omgevingsvergunning aangevraagd?
 - b) Hoelang zullen de werken duren voor de projecten waarvoor een vergunning werd aangevraagd?
 - c) Heeft de minister zicht op het tijdpad voor de projecten waarvoor nog geen vergunning werd aangevraagd?
2. In welke oplossingen voorziet de minister op korte en lange termijn om tegemoet te komen aan de capaciteitsnood in het buitengewoon onderwijs?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 756 van 2 juni 2021

van **KATHLEEN KREKELS**

1. a) Dossiers worden pas bij AGION ingediend eens er een ontwerp-dossier is, dit is pas in een stadium volgend op de omgevingsvergunning. We hebben dus geen zicht op de timing van de omgevingsvergunningen.
- b) Voor de 7 projectvoorstellen in onderstaande tabel, waaraan in oktober 2020 capaciteitsmiddelen werden toegekend, worden volgende termijnen van realisatie verwacht.

Net	Provincie	Gemeente	Extra plaatsen	Type	Termijn realisatie
GO	Antwerpen	Antwerpen (Deurne)	45	type 7	Oplevering voorzien augustus 2022
OGO	West-Vlaanderen	Zwevegem	35	type 9	Ontwerp te verwachten in 2022, datum oplevering nog onbekend
VGO	Antwerpen	Antwerpen (Berchem)	29	type 9	Oplevering voorzien december 2022
VGO	Antwerpen	Nijlen (Kessel)	20	type 2	Start bouw ten vroegste 2023, datum oplevering nog onbekend.
VGO	Oost-Vlaanderen	Beveren	66	type 9	Oplevering voorzien einde 2022
VGO	Antwerpen	Oud-Turnhout	14	type 1, 4 en 9	Oplevering voorzien einde 2022
VGO	Oost-Vlaanderen	Oudenaarde	50	type 3	Oplevering voorzien september 2022

Stand van zaken voor het GO! project in Deurne in maart 2021: Design Build-team is aangesteld. Bouwvergunning wordt verwacht midden 2021 en de werken zouden starten in september 2021. De oplevering is momenteel gepland in augustus 2022.

Stand van zaken voor het VGO project in Berchem in maart 2021: Ontwerper is aangesteld. Het dossier zou – behoudens aanpassingen van het ontwerp op vraag van erfgoed – aanbestedingsklaar zijn tegen augustus 2021 en ingediend kunnen worden bij AGION in december 2021. De vermoedelijke datum van oplevering is voorzien in december 2022.

Stand van zaken voor het OGO project in Zwevegem in maart 2021: Ontwerp te verwachten in 2022.

Stand van zaken voor het VGO project in Nijlen (Kessel) in juni 2021: Het eigen aandeel van het budget is voorzien, de inplanting is bekeken. Er wordt samengewerkt met VIPA. Tegen begin 2022 wordt de subsidieaanvraag en eerste concept bij VIPA verwacht. Na goedkeuring bij VIPA in 2022 volgt de verdere uitwerking van het ontwerp en indiening bij AGION. De start van de bouw is ten vroegste voorzien voor 2023.

Stand van zaken voor het VGO project in Beveren in juni 2021: Er is nog geen zicht op de concrete inplanting. De architect start binnenkort met ontwerp. Indiening van het subsidiedossier bij AGION is voorzien voor voorjaar 2022. Ingebruikname ten vroegste te verwachten einde 2022.

Stand van zaken voor het VGO project in Oud-Turnhout in juni 2021: De werken zijn gestart in november 2020 (AGION-dossier V.26419). De werken zijn gestart in november 2021. De ingebruikname is voorzien einde 2022.

Stand van zaken voor het VGO project in Oudenaarde in juni 2021: Er lopen momenteel onderhandelingen met betrekking tot de erfpacht. Eens dat in orde is, kan dossier meteen ingediend worden bij AGION. De plannen zijn klaar. Werken zouden in uitvoering kunnen gaan na het principeakkoord van AGION. Ingebruikname is voorzien voor september 2022.

c) Zie b.

2. Afstemming beleid inzake omkadering op beleid inzake scholenbouw

Om scholen nu al aan te moedigen en te ondersteunen om bijkomende capaciteit te creëren verlengen we de maatregel van een extra telling op 1 oktober van het lopende schooljaar in buitengewoon basisonderwijs. Wanneer scholen buitengewoon basisonderwijs op 1 oktober meer leerlingen tellen dan op de reguliere teldag van 1 februari van het voorgaande schooljaar genereren ze meer omkadering.

Wat toekomstige scholenbouw betreft hebben we aandacht voor afstemming met beleidsdoelstellingen in het dossier leersteun. Met het decreet leersteun willen we kiezen voor realistische en pragmatische inclusie en willen we inzetten op een betere afstemming en samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs en meer aandacht voorzien voor mogelijke terugkeer van leerlingen van buitengewoon naar gewoon onderwijs. Beweging moet in beide richtingen mogelijk zijn volgens de noden van de leerling.

Gerichte investeringen inzake scholenbouw

Er wordt via verschillende investeringspistes ingezet op het realiseren van schoolinfrastructuur. Tijdens mijn recente toelichting van het Masterplan Scholenbouw 2.0 heb ik duidelijk gemaakt wat de strategische doelstellingen zijn en dat we als Vlaamse Regering substantieel investeren. We voorzien 3 miljard euro voor nieuwe investeringsbeslissingen waaronder 360 miljoen euro voor extra capaciteit.

Om de capaciteitsdruk in het buitengewoon onderwijs te verlichten kunnen we inzetten op verschillende pistes: het creëren van extra plaatsen in het gewoon onderwijs (inclusieve setting), extra plaatsen in het buitengewoon onderwijs of extra plaatsen op gedeelde campussen voor gewoon en buitengewoon onderwijs.

Gedeelde campussen gewoon en buitengewoon onderwijs kunnen een zachte overgang van het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs faciliteren. Gedeelde campussen hebben eveneens als voordeel dat bijvoorbeeld technische lokalen kunnen gedeeld worden en dat collegiale ondersteuning door leraren en paramedisch personeel uit het buitengewoon onderwijs nabij is.

Verdeling capaciteitsmiddelen 2020

Vorig jaar werd alvast een bedrag van 7,5 miljoen euro middelen beschikbaar gesteld om prioritair in te zetten voor extra capaciteit in het buitengewoon (basis)onderwijs,

waarmee de komende jaren via de 7 bovenstaande bouwprojecten 259 extra plaatsen gecreëerd worden in het buitengewoon basisonderwijs.

Verdeling extra capaciteitsmiddelen 2021

Wat betreft het begrotingsjaar 2021 heeft de Vlaamse Regering op 17 juli 2020 beslist om 34 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen toe te wijzen aan 11 onderwijszones om de komende jaren extra plaatsen te voorzien in het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering heeft op 5 maart 2021 de toewijzing goedgekeurd van deze capaciteitsmiddelen aan de selectie van projectvoorstellen die de betrokken onderwijsverstrekkers eind november 2020 hebben ingediend, na het bereiken van een consensus met de lokale onderwijsverstrekkers, de onderwijsnetten en de lokale besturen.

Bij de verdeling van de extra capaciteitsmiddelen 2021 konden de onderwijsverstrekkers, waar dat door hen wenselijk werd geacht, reeds anticiperen op de te verwachten capaciteitsbehoeften in het buitengewoon onderwijs, door bijvoorbeeld prioriteit te geven aan de verdere uitbouw van bestaande campussen of de oprichting van nieuwe campussen waar zowel gewoon als buitengewoon onderwijs een aanbod hebben. Zo zal het project van WeTech Academy / VTS3 in Sint-Niklaas in totaal 80 extra plaatsen voorzien die zowel voor het gewoon als het buitengewoon onderwijs ingezet kunnen worden.

Huursubsidies

Extra capaciteit kan ook gerealiseerd worden via de klassieke huursubsidies waarvoor ik 5 miljoen euro extra middelen per jaar wens in te zetten. Elk jaar voorzien we een nieuwe oproep.

Voor het gesubsidieerd onderwijs loopt momenteel de vijfde oproep voor huursubsidies bij AGION waarbij de scholen tot 30 juni 2021 tijd hebben om zich kandidaat te stellen. Hierbij kunnen dus zeker ook aanvragen voor het buitengewoon Onderwijs aan bod komen. Eén van de zeven rangschikkingscriteria bij de huursubsidies is de mate waarin extra capaciteit op het grondgebied van de (fusie)gemeente in kwestie wordt gegenereerd waar de behoefte het grootst is en waar tegemoetgekomen wordt aan de schoolkeuze, als de aanvraag betrekking heeft op een project waarbij nieuwe capaciteitsuitbreiding gerealiseerd wordt. Voor het criterium capaciteit wordt gekeken naar het creëren van extra capaciteit in het buitengewoon onderwijs of het secundair onderwijs, in de eerste plaats in de onderwijszones die eind 2020 extra capaciteitsmiddelen kregen toegekend.

Omdat deze oproep nog lopende is, kunnen er nog geen concrete uitspraken worden gedaan over de exacte middelen en plaatsen.

Voor wat de voorbije huuroproepen betreft, waarbij er een opstart gepland is in 2021 of 2022, kan ik u meegeven dat er voor het buitengewoon onderwijs zo'n 268 extra plaatsen worden gecreëerd.

Ik heb nu ook (decretaal) een nieuwe piste gecreëerd in functie van het huren van modulaire units op relatief korte termijn (huurcontracten tot 3 jaar, éénmaal verlengbaar met nog eens drie jaar). Dit moet toelaten op zeer korte termijn te voorzien in noodcapaciteit in afwachting van structurele oplossingen.

Wat het GO! Betreft: zij zetten met de door de Vlaamse Regering voorziene capaciteitsmiddelen niet specifiek in op de huur van gebouwen of tijdelijke units voor buitengewoon onderwijs.

Niet-limitatief is er een recente uitbreiding met containerklassen voor buitengewoon secundair onderwijs in Brugge, Sint-Niklaas, Hasselt en Evergem.

Ook met andere financieringsmiddelen zette het GO! in op uitbreidingen voor inclusief (basis)onderwijs, bijvoorbeeld in Wemmel voor type 3 met DBFM Scholen van Morgen.

Verdeling capaciteitsmiddelen 2022-2024

Zoals opgenomen in de Conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0 is een totaal beschikbaar bedrag van 180 miljoen euro voorzien alsnog toe te wijzen capaciteitsmiddelen voor de periode 2022-2024.

In functie van de geografische verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024 zullen met behulp van de derde editie van de capaciteitsmonitor zowel de te verwachten tekorten in het gewoon als het buitengewoon basis- en secundair onderwijs in kaart gebracht worden.

Op 1 december 2020 werd de opdracht 'Afname van een capaciteitsmonitor onderwijs' gegund aan een onderzoeksteam van de Katholieke Universiteit Leuven (HIVA) en Vrije Universiteit Brussel (onderzoeksgroep Interface Demography). De overeenkomst loopt van december 2020 tot en met november 2021. De resultaten zullen dus in december beschikbaar zijn. Het betreft een update van de eerste editie capaciteitsmonitor in 2015 en de tweede editie capaciteitsmonitor in 2018.

De derde editie van de capaciteitsmonitor zal een beeld geven van de toekomstige te verwachten tekorten, met als focus de te verwachten tekorten in schooljaar 2027-2028:

- voor het gewoon secundair onderwijs per onderwijsvorm op niveau gemeente en onderwijszone
- voor het gewoon basisonderwijs op niveau gemeente
- voor het buitengewoon onderwijs per type in buitengewoon basisonderwijs en per type en opleidingsvorm in het buitengewoon secundair onderwijs binnen (tijdens de loop van het onderzoek) nader te bepalen geografische afbakeningen

In het lopende onderzoek is naast een aanbodbevraging in het gewoon basis- en secundair onderwijs voor het eerst ook een aanbodbevraging in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs uitgevoerd.

Bij de uitnodiging tot deelname aan de aanbodbevraging in het kader van de capaciteitsmonitor was in betreffende brief in februari 2021 aan de gemeenten alvast opgenomen dat scholen, die geïnteresseerd zijn om in de loop van de komende jaren hun capaciteit te verhogen met behulp van de capaciteitsmiddelen 2022-2024, best reeds in de verdere loop van 2021 nadenken over hoe ze potentiële schoolbouwprojecten wensen vorm te geven en eventuele knelpunten bekijken met de betrokken gemeentelijke diensten.

Bij de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024 zullen we vragen om bij het uitwerken van projectvoorstellen die inzetten op extra plaatsen voor leerlingen met een verslag, zo veel mogelijk in te zetten op flexibele en waar wenselijk inclusieve oplossingen.

Zoals opgenomen in de Conceptnota masterplan scholenbouw 2.0 kunnen de onderwijsverstrekkers bij de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2022-2024, waar dat wenselijk is, anticiperen op de te verwachten capaciteitsbehoeften in het buitengewoon onderwijs, door bijvoorbeeld prioriteit te geven aan de verdere uitbouw

van bestaande campussen of de oprichting van nieuwe campussen waar zowel gewoon als buitengewoon onderwijs een aanbod hebben.